

NÁHĽAD DO PROBLEMATIKY NÁRODNÉHO MERANIA VEDOMOSTÍ A ZRUČNOSTÍ ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH ŠKÔL SO ŠPECIÁLNYMI VÝCHOVNO-VZDELÁVACÍMI POTREBAMI V KRAJINÁCH V4 S DÔRAZOM NA SLOVENSKÚ REPUBLIKU

INSIGHT INTO THE ISSUE OF THE NATIONAL ASSESSMENT OF KNOWLEDGE AND SKILLS OF PRIMARY SCHOOL PUPILS WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS IN THE V4 COUNTRIES WITH EMPHASIS ON THE SLOVAK REPUBLIC

Terézia Harčaríková, Renáta Masarovičová, Monika Podhorská

Abstrakt

Príspevok sa venuje problematike národného merania vedomostí a zručností žiakov základných škôl so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v krajinách V4 s dôrazom na Slovenskú republiku. Prináša zaujímavé zistenia z celonárodného testovania týchto žiakov. Autorky príspevku sa pokúsili nahliadnuť do národného testovania vedomostí a zručností žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, konkrétne Testovania 9, v krajinách ako sú Maďarsko, Poľsko, Česká republika a v neposlednom rade Slovensko. V rámci spomínaných krajín prinášajú systematický prehľad základných informácií o národnom meraní na základných školách v týchto krajinách do roku 2024. V podmienkach vzdelávacích politík Slovenskej republiky poukazujú na zvyšovanie počtosti týchto žiakov za posledných 7 školských rokov, z ktorých je evidentná stúpajúca tendencia počtu testovaných žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Kľúčové slová

národné meranie, špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby, Testovanie 9, žiak

Abstract

The paper deals with the issue of the national assessment of knowledge and skills of primary school pupils with special educational needs in the V4 countries with emphasis on the Slovak Republic. It presents interesting findings from national testing of these pupils. The authors of the paper tried to look into the national testing of knowledge and skills of pupils with special educational needs, namely Testing 9, in countries such as Hungary, Poland, Czech Republic and last but not least Slovakia. In the context of these countries, they provide a systematic overview of the basic information on the national assessment in primary schools in these countries until 2024. In terms of the educational policies of the Slovak Republic, they show an increase in the number of these pupils over the last 7 school years, from which an upward trend in the number of pupils with special educational needs being tested is evident.

Keywords

national assessment, special educational needs, Testing 9, pupil

ÚVOD

Diagnostikovanie vedomostí žiakov – hodnotenie – testovanie v akejkoľvek podobe je neoddeliteľnou a dôležitou súčasťou vzdelávania žiakov na rôznych stupňoch vzdelávania a tiež aj na rôznych typoch škôl. Výsledky hodnotenia značne ovplyvňujú nielen samotného žiaka, jeho sebavedomie a školské sebahodnotenie, ale podstatným spôsobom nastavujú zrkadlo škole, ktorá je na základe tohto hodnotenia rôznym spôsobom benefitovaná, respektíve naopak. Už niekoľko rokov je súčasťou školského života žiakov základnej školy (ďalej len ZŠ) takzvané národné testovanie z jednotlivých predmetov. Neoddeliteľnou súčasťou tohto testovania sú aj žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len ŠVVP), ktorí sú vzdelávaní v podmienkach bežných ZŠ, aktuálne v podmienkach inkluzívneho vzdelávania. Všetci žiaci so ŠVVP majú svoje špecifické potreby, a taktiež aj každé postihnutie či narušenie vo väčšej či menšej miere ovplyvňuje proces edukácie, a teda aj hodnotenia týchto žiakov. Je preto viac ako aktuálne zaoberať sa otázkou národného merania vedomostí a zručností žiakov so ŠVVP.

Súčasný stav poznania – národné a medzinárodné meranie vedomostí a zručností žiakov

Hodnotenie úrovne vedomostí a zručností žiakov v rámci meraní je dlhoročne zaužívaným postupom v krajinách po celom svete. Krajiny Európskej únie sa zúčastňujú nie

len meraní, ktoré sa realizuje v podmienkach konkrétnej krajiny, ale aj meraní medzinárodných, ako napríklad PISA (*Programme for International Student Assessment*), TIMSS (*Trends in International Mathematics and Science Study*), PIRLS (*Progress in International Reading Literacy Study*) či TALIS (*Teaching and Learning International Survey*), ale i iných (NCES, 2024a; NCES, 2024b; OECD, 2024a; OECD, 2024b).

Medzinárodných a národných meraní sa zúčastňujú aj žiaci so ŠVVP. Ich účasť je však obmedzená napríklad vzhľadom na konkrétny druh ŠVVP, následkom čoho je ich percentuálne zastúpenie nižšie (Almaskut, LaRoche a Foy, 2023; LaRoche, Joncas a Foy, 2020; LeRoy et al., 2019). Odborníci sa preto čoraz viac venujú významu prístupných meraní pre zlepšenie inkluzívneho vzdelávania (Parey, 2021). Štandardizované merania sú dôležitou súčasťou vzdelávacích systémov, pretože nimi získané informácie sa používajú na komparáciu žiakov a škôl pre účel určenia zodpovednosti a na navrhovanie vzdelávacích politík (Douglas et al., 2015; Klenowski a Wyatt-Smith, 2012, Smith a Douglas, 2014 in Parey, 2021).

Problematika meraní vedomostí a zručností žiakov so ŠVVP je neustále aktuálna. Vzhľadom na zameranie nášho príspevku sa venujeme práve národnému meraniu žiakov ZŠ so ŠVVP v krajinách Vyšehradskej štvorky (V4 – Slovenská republika, Česká republika, Maďarsko a Poľsko) s dôrazom na Slovenskú republiku.

Skúmaná problematika a použité metódy

Problematiku národného merania žiakov ZŠ so ŠVVP v krajinách V4 s dôrazom na Slovenskú republiku skúmame prostredníctvom komparácie základných informácií o národnom meraní žiakov ZŠ v krajinách V4 na základe analýzy dostupnej literatúry a tiež aj spracovaním dát z národných meraní žiakov ZŠ so ŠVVP v podmienkach Slovenskej republiky.

Základné informácie o národnom meraní vedomostí a zručností žiakov základných škôl v krajinách V4

Podmienky národných meraní jednotlivých krajín V4 sa prirodzene do istej miery líšia – napríklad v ročníku školskej dochádzky, kedy sú žiakom administrované, v meraných oblastiach vedomostí a zručností či v samotnom spôsobe administrácie. Nižšie uvádzame základné informácie o národnom meraní konkrétnej krajiny V4 a tiež o podmienkach tohto merania pre žiakov so ŠVVP.

Slovenská republika: ZŠ v podmienkach Slovenskej republiky je tvorená 9 ročníkmi a žiak začína plniť povinnú školskú dochádzku spravidla v 6. roku veku (MINEDU, 2024; Zákon č. 245/2008 Z. z.). Národné meranie vedomostí a zručností žiakov ZŠ v podmienkach Slovenskej republiky v súčasnosti prebieha prostredníctvom takzvaného Testovania 9. Administruje sa žiakom 9. ročníka (teda na konci základného vzdelávania), spravidla vo veku 14 až 15 rokov (NÚCEM, 2023; Zákon č. 245/2008 Z. z.). Podľa dokumentov Národného inštitútu vzdelávania a mládeže (NIVAM) sa toto testovanie špecifikuje

na matematiku a vyučovací jazyk (slovenský, maďarský aj ukrajinský) (NIVAM, 2023a; NIVAM, 2023b).

Úpravy testovania pre žiakov ZŠ so ŠVVP upravuje Vyhláška č. 223/2022 Z. z. o základnej škole. Žiak ZŠ so ŠVVP má počas testovania nárok na také úpravy, aké mal počas samotného vzdelávania sa. Úpravy testovania sa týkajú predĺženia časového limitu pri riešení úloh, zmeny znenia niektorých úloh, zmeny grafického vzhľadu alebo formátu zadania úloh s použitím rôznych veľkostí písma, zmeny štruktúry textu, využitia inej možnosti záznamu odpovede alebo počúvania vstupného textu, použitia kompenzačných pomôcok, prítomnosti tlmočníka posunkovej reči, pedagogického asistenta, školského špeciálneho pedagóga, školského psychológa, školského logopéda či iných odborníkov.

Česká republika: ZŠ v podmienkach Českej republiky je tvorená 9 ročníkmi a žiak začína plniť povinnú školskú dochádzku spravidla v 6. roku veku (Eurydice, 2024b; Zákon č. 561/2004 Sb.). Národné meranie vedomostí a zručností žiakov ZŠ v podmienkach Českej republiky sa uskutočňuje prostredníctvom testov z jednotlivých vzdelávacích oblastí, ktoré sa pripravujú pre žiakov v dvoch bodoch vzdelávania – v 5. a 9. ročníku ZŠ. Prvé meranie sa uskutočnilo v roku 2017 a malo by sa konať 1 krát ročne každé 4 roky. Od školského roka 2021/2022 sa testuje jedna z týchto gramotností: čitateľská, matematická, jazyková, informačná a prírodovedná. Triedy a školy zahrnuté do merania sa striedajú, aby boli z dlhodobého hľadiska pokryté všetky gramotnosti a stupne vzdelávania (Eurydice, 2024a).

Základná stratégia prispôsobenia testov žiakom ZŠ so ŠVVP je založená na znížení počtu testových položiek pri zachovaní časovej dĺžky testu. Žiak so ŠVVP si mohol vybrať, či absolvuje základnú verziu testu, alebo test s úpravami (Novosák et al., 2022).

Maďarsko: ZŠ v Maďarsku sú tvorené 8 ročníkmi a žiak začína plniť povinnú školskú dochádzku spravidla v 6. roku veku (Eurydice, 2024d). V Maďarsku prebieha testovanie žiakov ZŠ od 4. až do 8. ročníka. Do roku 2021 sa v rámci testovania zisťovali čitateľské a matematické kompetencie žiakov a v roku 2022 boli do systému hodnotenia zaradené aj cudzie jazyky a prírodovedné kompetencie (Eurydice, 2024c).

V prípade problematiky národného merania žiakov ZŠ so ŠVVP v Maďarsku je jazykovo dostupných len veľmi málo informácií. Všeobecne sa však žiakom poskytuje dlhší čas a majú k dispozícii potrebné pomôcky tak, ako počas vzdelávania (European Agency, 2024a).

Poľsko: ZŠ v podmienkach Poľska je tvorená 8 ročníkmi a žiak začína plniť povinnú školskú dochádzku spravidla v 7. roku veku (Eurydice, 2024f). Všetci žiaci končiaci 8. ročník ZŠ absolvujú povinné meranie, ktoré zahŕňa tieto predmety: poľský jazyk, matematika a moderný cudzí jazyk (Eurydice, 2024e).

Pre žiakov ZŠ so ŠVVP je v Poľsku možné v rámci meraní zaviesť osobitné opatrenia, ako napríklad samostatné skúšobné hárky vhodné pre daný typ ŠVVP, predĺženie času trvania testovania, špeciálne vybavenie a pomôcky, pomoc učiteľa počas testovania a upravené hodnotenie podľa schopností žiaka (European Agency, 2024b).

Tab. 1 Systematický prehľad základných informácií o národnom meraní na základných školách v krajinách V4 (k 2024)

NÁRODNÉ MERANIE V KRAJINÁCH V4	Slovenská republika	Česká republika	Maďarsko	Poľsko
Počet ročníkov ZŠ vo vzdelávacom systéme krajiny	9	9	8	8
Ročník základnej školy, v ktorom sa národné meranie uskutočňuje	9.	5. a 9.	4., 5., 6., 7. a 8.	8.
Približný vek žiaka v čase merania (na základe začiatku plnenia povinnej školskej dochádzky)	14/15 rokov	10/11, 14/15 rokov	9/10, 10/11, 11/12, 12/13, 13/14 rokov	14/15 rokov
Oblasti národného merania	matematika a vyučovací jazyk (slovenský, maďarský, ukrajinský)	gramotnosti: čitateľské, matematické, jazykové, informačné a prírodovedné	gramotnosti: čitateľské, matematické, jazykové a prírodovedné	poľský jazyk, matematika, moderný cudzí jazyk

Zdroj: vlastné spracovanie podľa prehľadu (viď vyššie)

Na základe systematického prehľadu (viď tab. 1) môžeme konštatovať, že vzdelávacie systémy krajín V4 sú v mnohom podobné. Podmienky národných meraní vedomostí a zručností žiakov ZŠ týchto krajín sa prirodzene líšia, preto je táto problematika značne rozsiahla a náročná na spracovanie.

Dáta z národných meraní vedomostí a zručností žiakov základných škôl so ŠVVP v podmienkach Slovenskej republiky

V nasledujúcich prehľadových tabuľkách sme sa snažili zosumarizovať výsledky celonárodného testovania žiakov so ŠVVP 9. ročníkov ZŠ (inak nazývaného aj Testovanie 9) z predmetu slovenský jazyk a literatúra v rokoch 2016 až 2023, ktoré sme volili z dôvodu väčšieho časového horizontu, aby sme mohli komparovať jednotlivé školské roky. Zamerali sme sa na 7 školských rokov s tým, že 2 školské roky sa testovanie z dôvodu pandémie Covid-19 nekonalo. Prehľad počtu žiakov so ŠVVP je v prehľadových tabuľkách usporiadaný podľa jednotlivých školských rokov.

Tab. 2 Počet testovaných žiakov so ŠVVP v školskom roku 2016/2017

Zdravotné znevýhodnenie	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Vývinové poruchy učenia	2 198	74,7
Narušená komunikačná schopnosť	157	5,3
Telesné postihnutie	41	1,4
Zrakové postihnutie	40	1,4
Sluchové postihnutie	41	1,4
Autizmus	55	1,9
Chorí a zdravotne oslabení	62	2,1
Poruchy aktivity a pozornosti	350	11,9
Spolu	2 944	100,0

Zdroj: Košinárová et al. (2017)

V školskom roku 2016/2017 sa celonárodného testovania zúčastnilo 34 202 žiakov 9. ročníka ZŠ, kde 91,4% (31 258) bolo intaktných žiakov a 8,6% (2 944) žiakov so ŠVVP.

Tab. 3 Počet testovaných žiakov so ŠVVP v školskom roku 2017/2018

Zdravotné znevýhodnenie	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Vývinové poruchy učenia	2 207	71,3
Narušená komunikačná schopnosť	166	5,4
Telesné postihnutie	57	1,8
Zrakové postihnutie	31	1,0
Sluchové postihnutie	53	1,7
Autizmus	68	2,2
Chorí a zdravotne oslabení	67	2,2
Poruchy aktivity a pozornosti	446	14,4
Spolu	3 095	100,0

Zdroj: Košinárová et al. (2018)

V školskom roku 2017/2018 sa celonárodného testovania zúčastnilo 34 019 žiakov 9. ročníka ZŠ, pričom 90,9% (30 924) tvorili intaktní žiaci a 9,1% (3 095) žiaci so ŠVVP.

Tab. 4 Počet testovaných žiakov so ŠVVP v školskom roku 2018/2019

Zdravotné znevýhodnenie	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Vývinové poruchy učenia	2 477	71,7
Narušená komunikačná schopnosť	192	5,6
Telesné postihnutie	43	1,2
Zrakové postihnutie	43	1,2
Sluchové postihnutie	42	1,2
Autizmus	81	2,3
Chorí a zdravotne oslabení	70	2,0
Poruchy aktivity a pozornosti	508	14,7
Spolu	3 456	100,0

Zdroj: Košinárová et al. (2019)

V školskom roku 2018/2019 sa testovania zúčastnilo 38 058 žiakov 9. ročníka ZŠ, pričom 90,9% (34 602) bolo intaktných žiakov a 9,1% (3 456) žiakov so ŠVVP.

V školskom roku 2019/2020 a 2020/2021 sa celonárodné Testovanie 9 z dôvodu pandémie Covid-19 nekonalo. Z tohto dôvodu neuvádzame príslušné celonárodné výsledky.

Tab. 5 Počet testovaných žiakov so ŠVVP v školskom roku 2021/2022

Zdravotné znevýhodnenie	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Vývinové poruchy učenia	2 515	65,4
Narušená komunikačná schopnosť	283	7,4
Telesné postihnutie	51	1,3
Zrakové postihnutie	36	0,9
Sluchové postihnutie	54	1,4
Autizmus	130	3,4
Chorí a zdravotne oslabení	64	1,7
Poruchy aktivity a pozornosti	657	17,1
Poruchy správania	58	1,5
Spolu	3 848	100,0

Zdroj: Košinárová et al. (2022)

V školskom roku 2021/2022 bolo testovaných 38 583 žiakov 9. ročníka ZŠ, pričom intaktní žiaci predstavovali 90,0% (34 735) a len 10,0% (3 848) bolo žiakov so ŠVVP.

Tab. 6 Počet testovaných žiakov so ŠVVP v školskom roku 2022/2023

Zdravotné znevýhodnenie	Počet žiakov	Počet žiakov v %
Vývinové poruchy učenia	2 708	64,0
Narušená komunikačná schopnosť	287	6,8
Telesné postihnutie	46	1,1
Zrakové postihnutie	38	0,9
Sluchové postihnutie	48	1,1
Autizmus	173	4,1
Chorí a zdravotne oslabení	94	2,2
Poruchy aktivity a pozornosti	756	17,9
Poruchy správania	38	0,9
Mentálne postihnutie	41	1,0
Spolu	4 229	100,0

Zdroj: Košinárová et al. (2023)

V školskom roku 2022/2023 sa testovania zúčastnilo 42 383 žiakov 9. ročníka ZŠ. Z uvedeného počtu bolo 90,0% (38 154) intaktných žiakov a 10,0% (4 229) žiakov so ŠVVP. V tomto školskom roku sa podľa legislatívy Slovenskej republiky mohli testovania zúčastniť už aj žiaci vzdelávaní podľa vzdelávacích programov pre žiakov s mentálnym postihnutím. V tomto školskom roku sa testovania zúčastnilo 41 žiakov s mentálnym postihnutím.

VÝSLEDKY

Tab. 7 Komparácia účasti žiakov so ŠVVP na národnom testovaní na základe školských rokov

Zdravotné znevýhodnenie	Školský rok 2016/2017	Školský rok 2017/2018	Školský rok 2018/2019	Školský rok 2021/2022	Školský rok 2022/2023
Celkový počet žiakov so ŠVVP	2 944	3 095	3 456	3 848	4 229
Žiaci s vývinovými poruchami učenia	2 198	2 207	2 477	2 515	2 708
Žiaci s mentálnym postihnutím	-	-	-	-	41
Narušená komunikačná schopnosť	157	166	192	283	287
Telesné postihnutie	41	57	43	51	46
Zrakové postihnutie	40	31	43	36	38
Sluchové postihnutie	41	53	42	54	48
Autizmus	55	67	81	130	173
Chorí a zdravotne oslabení	62	68	70	64	94
Poruchy aktivity a pozornosti	350	446	508	657	756
Poruchy správania	-	-	-	58	38

Zdroj: vlastné spracovanie na základe tabuliek 2, 3, 4, 5, 6

Z tabuľky 7 je zrejmé, že pokiaľ ide o celkový počet testovaných žiakov v rámci Testovania 9, najnižší počet žiakov so ŠVVP (2 944), bol v školskom roku 2016/2017, čo predstavovalo len 8,6% z celkového počtu testovaných žiakov 9. ročníkov. Z tabuľky je ďalej zrejmé, že počet žiakov so ŠVVP, ktorí sú účastní Testovania 9, každý rok mierne stúpa. Každoročný nárast sme zaznamenali v skupine žiakov s vývinovými poruchami učenia, za posledné dva roky prudko stúpol počet testovaných žiakov s narušenou komunikačnou schopnosťou, autizmom a žiakov s poruchami aktivity a pozornosti. V školskom roku 2021/2022 a 2022/2023 sa z pomerne silne zastúpenej skupiny odčlenili žiaci s poruchou správania, ktorých zastúpenie v Testovaní 9 je každoročne vyššie.

Špecifickým a zároveň „prelomovým“ rokom v testovaní deviatakov na Slovensku je školský rok 2023/2024, v ktorom boli po prvýkrát celonárodnému testovaniu podrobení aj žiaci s mentálnym postihnutím. Ide o žiakov s ľahkým mentálnym postihnutím, ktorí sú vzdelávaní v inkluzívnych podmienkach základných škôl. Ide o skupinu žiakov A variantu, ktorí predtým navštevovali špeciálnu základnú školu.

Najvyššie zastúpenie v Testovaní 9 vykazuje skupina žiakov s vývinovými poruchami učenia – v poslednom testovanom roku ich počet bol 2708 žiakov, čo predstavuje viac ako polovicu žiakov so ŠVVP zúčastňujúcich sa na testovaní.

Z uvedených údajov logicky vyplýva, že najvyššie zastúpenie žiakov so ŠVVP, ktorí sa zúčastnili Testovania 9, bolo v školskom roku 2022/2023. Ich počet bol 4 229 žiakov. Táto skutočnosť mohla byť dôsledkom zmeny legislatívy, ktorá od roku 2022 umožňuje žiakom s mentálnym postihnutím zúčastniť sa celonárodného testovania, a taktiež nárastom celkového počtu žiakov so ŠVVP, ktorí sú vzdelávaní v podmienkach bežných základných škôl.

DISKUSIA A ZÁVER

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je nevyhnutné položiť si opäť tú istú otázku, ktorú si kladieme na Slovensku už niekoľko rokov, a to či zodpovedné inštitúcie dokážu vytvoriť vhodné podmienky národného merania vedomostí a zručností žiakov tak, aby boli v čo najväčšej možnej miere prístupné pre žiakov so ŠVVP. Prihliadajúc na ich doterajšie výsledky môžeme pokojne konštatovať, že v tomto testovaní sú títo žiaci s rôznym druhom a stupňom postihnutia a narušenia chronicky neúspešní. Táto skutočnosť môže do istej miery negatívnym spôsobom ovplyvniť aj ich školské sebahodnotenie, čo ich môže veľmi silno diskvalifikovať v oblasti vytvárania si vlastného sebaobrazu, ako napríklad aj v oblasti budúcej voľby povolania, respektíve v iných oblastiach, ktoré veľmi úzko súvisia s ich školským sebavedomím a sebahodnotením.

V posledných rokoch sa v školstve venuje čoraz viac pozornosti inkluzívnemu vzdelávaniu, ktoré je plnohodnotne realizované len s vhodne vytvorenými inkluzívnymi podmienkami na jednotlivých stupňoch vzdelávania. Vytváranie adekvátnych podmienok je tiež dôležité v rámci meraní vedomostí a zručností žiakov so ŠVVP, nakoľko tieto merania môžu predstavovať kľúčový míľnik ukončenia určitého stupňa vzdelávania. V tomto prípade môžeme hovoriť o dôležitosti takzvaného „rámca inkluzívneho hodnotenia“, respektíve merania, ktorý je založený na základných prvkoch: všetci žiaci sa zúčastňujú merania a majú z neho prospech, meranie je prístupné pre rôznorodé skupiny žiakov vo vzdelávacom systéme a hodnotí sa celý rozsah učebných osnov (Douglas et al., 2015).

SUMMARY

In view of the above, it is necessary to ask the same question that we have been asking ourselves in Slovakia for several years, namely whether the responsible institutions can create appropriate conditions for the national measurement of pupils' knowledge and skills so that they are as accessible as possible to pupils with SEN. Taking into account their results so far, we can safely conclude that these pupils with different types and degrees of disabilities and disorders are chronically unsuccessful in this testing. This

fact may to some extent also have a negative impact on their school self-assessment, which may very well disqualify them in the area of self-image building, as well as, for example, in the area of future career choices, or in other areas that are very closely related to their school self-esteem and self-assessment.

In recent years, increasing attention has been paid in education to inclusive education, which can only be fully realised if inclusive conditions are properly created at each level of education. Creating adequate conditions is also important in the measurement of the knowledge and skills of pupils with SEN, as these measurements can represent a key milestone in the completion of a particular level of education. In this case, we can speak of the importance of what is known as an 'inclusive assessment framework', or a measurement that is based on the following core elements: all pupils participate in and benefit from the measurement, the measurement is accessible to diverse groups of pupils in the education system, and the full range of the curriculum is assessed (Douglas et al., 2015).

Literatúra

ALMASKUT, A., LAROCHE, S. and FOY, P. Sample Design in PIRLS 2021. In: VON DAVIER, M. et al. (eds.). *Methods and procedures: PIRLS 2021 Technical report* [online]. 2023. Available from: https://pirls2021.org/wp-content/uploads/2023/05/P21_MP_Ch3-sample-design.pdf.

ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online]. 2004. [cit. 10. 5. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561#cast3>.

DOUGLAS, G. et al. Including Pupils with Special Educational Needs and Disability in National Assessment: Comparison of Three Country Case Studies through an Inclusive Assessment Framework. *International Journal of Disability, Development and Education* [online]. 2015, vol. 63, no. 1, p. 98–121. [cit. 14. 4. 2024]. ISSN 1465-346X. DOI: 10.1080/1034912X.2015.1111306.

EUROPEAN AGENCY. *Country information for Hungary – Assessment within inclusive education systems* [online]. 2024a. [cit. 15. 4. 2024]. Available from: <https://www.european-agency.org/country-information/hungary/assessment-within-inclusive-education-systems>.

EUROPEAN AGENCY. *Country information for Poland – Assessment within inclusive education systems* [online]. 2024b. [cit. 16. 4. 2024]. Available from: <https://www.european-agency.org/country-information/poland/assessment-within-inclusive-education-systems>.

EURYDICE. *Czechia: Hodnocení v základním vzdělávání* [online]. 2024a. [cit. 10. 4. 2024]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czechia/hodnoceni-v-zakladnim-vzdelavani>.

EURYDICE. *Czechia: Primární a nižší sekundární vzdělávání (Základní vzdělávání)* [online]. 2024b. [cit. 11. 4. 2024]. Dostupné z: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/cs/national-education-systems/czechia/primarni-nizsi-sekundarni-vzdelavani-zakladni-vzdelavani>.

EURYDICE. *Hungary: Assessment in single-structure education* [online]. 2024c. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/hungary/assessment-single-structure-education>.

EURYDICE. *Hungary: Single-structure primary and lower secondary education* [online]. 2024d. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/hungary/single-structure-primary-and-lower-secondary-education>.

EURYDICE. *Poland: Assessment in single-structure education* [online]. 2024e. [cit. 14. 4. 2024]. Available from: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/poland/assessment-single-structure-education>.

EURYDICE. *Poland: Overview* [online]. 2024f. [cit. 14. 4. 2024]. Available from: <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/national-education-systems/poland/overview>.

KOŠINÁROVÁ, T. et al. *Testovanie 9-2017 – priebeh, výsledky a analýzy* [online]. Bratislava: Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, 2017. [cit. 27. 6. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/854/Sprava_T9-2017_09_final.pdf.

KOŠINÁROVÁ, T. et al. *Testovanie 9-2018 – priebeh, výsledky a analýzy* [online]. Bratislava: Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, 2018. [cit. 27. 6. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/4108/Sprava_T9-2018_FIN.pdf.

KOŠINÁROVÁ, T. et al. *Testovanie 9 2019 – priebeh, výsledky a analýzy* [online]. Bratislava: Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania, 2019. [cit. 27. 6. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/4558/Sprava_T9-2019_FINAL.pdf.

KOŠINÁROVÁ, T. et al. *Testovanie 9 2022 – Záverečná správa* [online]. Bratislava: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, 2022. [cit. 27. 6. 2024]. Dostupné z: <https://www2.nucem.sk/dl/5384/Zaverecna%20sprava%20T9%202022.pdf>.

KOŠINÁROVÁ, T. et al. *Testovanie 9 2023 – Záverečná správa* [online]. Bratislava: Národný inštitút vzdelávania a mládeže, 2023. [cit. 27. 6. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/5651/Sprava_T9-2023_final.pdf.

LAROCHE, S., JONCAS, M. and FOY, P. Sample Design in TIMSS 2019. In: MARTIN, M. O., VON DAVIER, M. and MULLIS, I. V. S. (eds.). *Methods and Procedures: TIMSS 2019 Technical Report* [online]. 2020. Available from: <https://timssandpirls.bc.edu/timss2019/methods/pdf/TIMSS-2019-MP-Technical-Report.pdf>.

LEROY, B. W. et al. Students with special educational needs within PISA. *Assessment in Education: Principles, Policy & Practice* [online]. 2019, vol. 26, no. 4, p. 386–396. [cit. 14. 4. 2024]. ISSN 1465-329X. DOI: 10.1080/0969594X.2017.1421523.

MINEDU. *Výchova a vzdelávanie v základných školách* [online]. 2024. [cit. 10. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.minedu.sk/vychova-a-vzdelavanie-v-zakladnych-skolach/>.

NCES. *Participating Countries – PIRLS* [online]. 2024a. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://nces.ed.gov/surveys/pirls/countries.asp>.

NCES. *Participating Countries – TIMSS* [online]. 2024b. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://nces.ed.gov/timss/participation.asp>.

NIVAM. *Špecifikácia testov zo slovenského jazyka a literatúry, z maďarského jazyka a literatúry a ukrajinského jazyka a literatúry pre celoslovenské testovanie žiakov v školskom roku 2023/2024* [online]. 2023a. [cit. 9. 4. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/5634/T9_2024_specifikacia%20testov_VUJ.pdf.

NIVAM. *Špecifikácia testu z matematiky pre celoslovenské testovanie žiakov v školskom roku 2023/2024* [online]. 2023b. [cit. 9. 4. 2024]. Dostupné z: https://www2.nucem.sk/dl/5633/T9_2024_specifikacia%20testu_MAT.pdf.

NOVOSÁK, J. et al. *Vyhodnocení výsledků vzdělávání žáků 5. a 9. ročníků základních škol a víceletých gymnázií* [online]. Praha: Česká školní inspekce, 2022. [cit. 5. 5. 2024]. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%c5%99%c3%adlohy/Dokumenty/TZ_Vyhodnoceni-vysledku-vzdelavani-zaku-5-a-9-rocniku-ZS-a-VG.pdf.

NÚCEM. *Základné informácie k celoslovenskému testovaniu žiakov 9. ročníka základných škôl, 4. ročníka gymnázií a tanečných konzervatórií s osemročným vzdelávacím programom a 1. ročníka stredných škôl s päťročným vzdelávacím programom* [online]. 2023. [cit. 9. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www2.nucem.sk/dl/5659/Zakladne%20informacie%20T9%202024.pdf>.

OECD. *Participants in TALIS* [online]. 2024a. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://www.oecd.org/education/talis/participantsintalis.htm>.

OECD. *PISA Participants* [online]. 2024b. [cit. 13. 4. 2024]. Available from: <https://www.oecd.org/pisa/aboutpisa/pisa-participants.htm>.

PAREY, B. Promoting Inclusive Education through National Assessments: Required Caribbean Efforts. In: MORRIS, F. (ed.). *Inclusive Education: The Key to Social Transformation* [online]. Kingston: Ian Randle Publishers, 2021, p. 143–157. ISBN 978-976-8286-31-4. Available from: http://cds.mona.uwi.edu/sites/default/files/Inclusive%20Education.TEXT_.pdf#page=159.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Vyhláška č. 223/2022 Z. z. o základnej škole [online]. 2022. [cit. 9. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2022/223/>.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov [online]. 2008. [cit. 9. 4. 2024]. Dostupné z: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-245>.

Kontakt

doc. PaedDr. Terézia Harčáriková, PhD.
Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Katedra špeciálnej pedagogiky
Račianska 59, 813 34 Bratislava, Slovenská republika
harcarikova@fedu.uniba.sk

Mgr. Renáta Masarovičová
Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Katedra špeciálnej pedagogiky
Račianska 59, 813 34 Bratislava, Slovenská republika
masarovicova2@uniba.sk

Mgr. Monika Podhorská
Pedagogická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislave
Katedra špeciálnej pedagogiky
Račianska 59, 813 34 Bratislava, Slovenská republika
podhorska21@uniba.sk